

ת"פ 45057/08/16 - מדינת ישראל נגד ר א (עצירה) - בעצמה

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 45057-08-16 מדינת ישראל נ' א(עציר)
לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה
המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שלומי שוחט
נגד
הנאשמת
ר א (עצירה) - בעצמה
ע"י ב"כ עו"ד ליאור כהן

06 דצמבר 2016

[פרוטוקול הושמט]

גזר דין

הנאשמת הורשעה על-פי הודאתה בעבירת איומים. על-פי המתואר בכתב האישום לנאשמת שמונה ילדים. שמונה מהם הוצאו מחזקתה על-ידי שירותי הרווחה ובצוויו בית-המשפט, וכיום היא מגדלת רק את הקטינה א' א', ילידת 2012 (להלן: "הקטינה").

בתאריך 16.8.16 אמרה הנאשמת לבן-זוגה פ א (להלן: "המתלונן"), שהוא אביה של הקטינה, כי היא רוצה עוד ילדים. המתלונן אמר לנאשמת כי היא מתקשה לגדל ילדה אחת ותתקשה עם ילדים נוספים, או אז הנאשמת כעסה, לקחה מספריים והחלה לצעוק ולאיים שלא כדין שהיא הולכת להרוג את הילדה בכוונה להפחיד את המתלונן.

לא הייתה הסכמה בין הצדדים, וכל צד היה חופשי בטיעונו.

תסקיר שירות המבחן

הנאשמת בת 39, גרושה ואם לשמונה ילדים מארבע מערכות יחסים שונות. זו מנהלת שנים רבות אורח חיים חרדי. טרם מעצרה התגוררה עם המתלונן ובתם המשותפת בת הארבע, ועבדה כקופאית בסופר, במקביל לעבודתה בחודשיים האחרונים כסייעת בגן ילדים. בגיל 19 עלתה מברית המועצות יחד עם אחיה, אליהם הצטרפו ההורים שנה וחצי מאוחר יותר.

בגיל 21 נישאה בשידוך ונולדו לה שלוש בנות. לאחר שלוש שנות נישואין התגרשה, ולפני כעשר שנים, בשל הורות לקויה, הוצאו שתיים מבין בנותיה ממשמורתה והועברו להוריה. בהמשך, הבת השלישית הוצאה ממשמורת האב

והועברה אף היא לטיפול הוריה. ממערכת יחסים נוספת נולדו לה שלושה בנים, כאשר לפני חמש שנים עזבה את בן-זוגה ושלושת בניה הגדלים בבית אביהם. בהמשך, נולדה הקטינה ממערכת היחסים עם המתלונן, ובהמשך נולד לה בן נוסף שנמסר לאימוץ, ממערכת יחסים שלגביה המעיטה בפרטים.

הנאשמת אינה מוכרת למערכת הפסיכיאטרית, נמצאה כשירה לעמוד לדין. יחד עם זאת, להתרשמות הפסיכיאטר קיימת הפרעת אישיות. מעיון בחוות הדעת נלמד כי בן-הזוג העביר דיווח על מספר אירועים בהם המתלוננת איימה לפגוע בבתם הקטינה או שזו נפגעה, כאשר התחושה מצדו הייתה של מניפולציה לגרום לו ברוב דאגתו להתחתן עמה.

ביחס לעבירה בתיק שבכותרת, להתרשמות שירות המבחן הנאשמת מקבלת אחריות חלקית בלבד, ולדבריה לא היתה כל כוונה לפגוע בבת, ואיומים אלו נאמרו מתוך תחושת תסכול וחוסר אונים.

בבחינת גורמי סיכון שירות המבחן מציין את הקשיים בתחום היחסים, בתחום התפקוד ובתחום האישיותי, לרבות קושי להסתגל למסגרות ולנהוג באחריות ביחס לתפקידים בחייה, בעיקר כאם וכבת-זוג. בולט כי היא מתקשה לייצג אישיות נפרדת, עצמאית ומסתגלת, קיים קושי בוויסות דחפים, ולהערכת השירות קיימים קווים נרקסיסטיים. מנגד, שירות המבחן מצביע על כוחות בתחום התפקוד התעסוקתי, וכי קיימת אצלה יציבות בתחום זה.

שירות המבחן מציין כי הנאשמת ביטאה רצון מילולי להיעזר בהדרכה הורית, קיימת תובנה ראשונית לקיום בעיות שליטה, לצד זאת שינוי התחלתי זה נעוץ אליבא דשירות המבחן במצוקה אותה היא חשה בשל מעצרה עד תום ההליכים. נוכח הישנות העבירות וחוסר שיתוף פעולה עם גורמי הטיפול עד כה, וכן חוסר כוחות להתמודדות טיפולית וולונטארית, שירות המבחן לא בא בהמלצה להאריך את המאסר המותנה, ואף לא שילובה באפיק טיפולי.

טיעוני הצדדים:

באת-כוח המאשימה, במסגרת טיעוניה הכתובים לעונש, הפנתה לערכים המוגנים בהם פגעה הנאשמת במעשיה, ולחומרה הגלומה בטיב האיומים ומושאם. אליבא דידה, נוכח היעדרו של אפיק טיפולי ונוכח הישנותן של העבירות, מתחם העונש נע בין מאסר מותנה ועד 12 חודשים מאסר בפועל, כאשר את עונשה יש למקם ברף הבינוני של המתחם, תוך הפעלת המאסר המותנה במצטבר.

בא-כוח הנאשם מנגד הפנה לנסיבות חייה הקשות של הנאשמת, כפי שאלה מפורטות בתסקיר. זה הביע פליאה מדוע שירות המבחן לא מצא לנכון להורות על שילובה בהליך טיפולי חרף אותו שינוי בעמדותיה של הנאשמת. לדבריו, שלא בצדק, שירות המבחן בא עם הנאשמת חשבון על כך שלא שיתפה פעולה בעבר במסגרת צו של"צ. מבלי להקל ראש באיומים, גם בן-זוגה של הנאשמת ציין כי ראה בכך לא יותר מסוג של מניפולציה שנועדה לגרום לו להתחתן עמה. בנסיבות האמורות לעיל, ניתן להסתפק בתקופת המאסר המותנה, בפרט כאשר בהעדר מעטפת משפחתית תומכת מעצרה ומאסרה יהיו קשים לאין ערוך מאשר על דרך הכלל. הנאשמת מצדה ביקשה ליתן לה הזדמנות להשתקם. לדבריה עבדה תקופה ארוכה כקופאית, מבלי שהיו עמה כל בעיות או נטען שהיא מסוכנת.

דין והכרעה:

במעשיה האמורים לעיל, פגעה הנאשמת בערך המוגן של ביטחונם, כבודם ושלוות נפשם של המתלונן והקטינה. עוד יש במעשיה כדי לפגוע באושיות התא המשפחתי, שהוא המקום בו אמור אדם להרגיש בטוח ומוגן.

לפירוט מורחב על הערכים שעומדים בבסיס עבירת האיומים אפנה לדבריו של כב' השופט א' גולדברג בע"פ 103/88 משה ליכטמן נ' מדינת ישראל (6.9.89):

"מניעת ההפחדה וההקנטה לשמן היא שעומדת ביסוד האינטרס החברתי המוגן בעבירת האיומים שבסעיף 192. רוצה לומר, אינטרס החברה להגן על שלוות נפשו של הפרט (person's peace of mind) מפני מעשי הפחדה והקנטה שלא כדין. אינטרס חברתי נוסף אף הוא מוגן בעקיפין בעבירה זו, והוא נוגע לחופש הפעולה והבחירה של הפרט. כי גם אם אמרנו שאין בסעיף 192, בהבדל מסעיף 428, דרישה שמטרת האיום תהא להניע את המאויים לעשות מעשה או להמנע ממעשה, בידוע הוא שבמקרים רבים מושמעים איומים per se מוסוה להתנהגות המצופה מן המאויים. נמצא כי סעיף 192 מקדים רפואה למכה ומונע מלכתחילה פגיעה עתידית בחרות הפעולה של הזולת". (ראה פסקה 6 לפסק הדין).

עוד בעניין עבירת האיומים אפנה לרע"פ 8188/09 שלומי דבורה נ' מדינת ישראל.

בעבירות איומים מדיניות הענישה נעה בין עונשים צופי פני עתיד ועד 12 חודשים מאסר בפועל. בעבירות אלו בית משפט שת ליבו בין היתר לטיב האיומים, תדירותם, נסיבות השמעתם, מיהות המאיים ומיהות המאויים, מטרת האיומים, יחסי הכוחות בין הצדדים, האם נלוו לאיומים עבירות נוספות או נעשו פעולות לצורך מימושן ביחס לכך ראו:

ברע"פ 1293/08 אלכסנדר קורניק נ' מדינת ישראל (25.6.08) - כב' השו' ג'ובראן אשרר עונש מאסר בפועל למשך 12 חודשים בגין עבירה בודדת של איומים כלפי בת הזוג;

בת"פ 27929-08-12 מדינת ישראל נ' צבי לויט (8.7.13) - נקבע מתחם הנע בין מאסר מותנה עד 9 חודשים ונגזרו 5 חודשים בגין עבירת איומים כלפי בת זוג;

בת"פ 42579-11-12 מדינת ישראל נ' אבן צבור (14.3.13) וכן בת"פ 9816-01-13 מדינת ישראל נ' גרישו גברילוב (2.6.13) - קבע כב' השופט עדן מתחם הנע בין חודשיים ל-12 חודשים בעבירות איומים כלפי בן משפחה. בגין מעשים אלו נגזרו 5 חודשי מאסר בפועל.

מידת הפגיעה של הנאשמת בערכים המוגנים אינה מבוטלת כלל ועיקר. אך טבעי הוא, כי כל אדם באשר הוא ידאג מכל משמר, ראש וראשונה להגן על בני משפחתו וילדיו. איומים שתכליתם פגיעה במשפחתו של אדם מגלמים בתוכם חומרה רבתית, אפילו מושמעים הם מצד בת-הזוג, אמה של הקטינה. במובנים רבים, דווקא הידיעה כי מושא האיומים (כחלק ממערכת היחסים וההורות), אמור להימצא בחסות המאיים על דרך קבע, יש בה כדי להעצים את מידת הפגיעה בשלוותו של המתלונן, אשר כל אימת שהקטינה תימצא עם הנאשמת יכול ויחשוש לביטחונה. נגזרת ישירה מאיומים מסוג זה היא פגיעה קשה בתא המשפחתי, אשר על-פי הנלמד ממילא לא היה איתן.

לשון האיומים היא לכשעצמה במדרג הגבוה. המתלוננת מאיימת כי תהרוג את בתם, ואף מגדילה עשות כאשר אגב השמעת האיומים לוקחת מספריים בידיה. למיותר לציין כי איום המלווה בתנועה שכזו יש בו משום רצון לנסוך ממד של רצינות באותן אמירות. אכן, נלמד שהמתלונן רואה בכך מניפולציה על מנת לגרום לו להתחתן עמה. יחד עם זאת, כפי הנראה, מקום בו הוגשה תלונה במשטרה זה לא ראה בכך מניפולציה גרידא או אמירות ריקות מתוכן, שאם לא-כן לא היה מערב את גורמי אכיפת החוק. אין מחלוקת בדבר נסיבות חייה הקשות של הנאשמת, ויכול והדבר אכן נבע מתסכול וחוסר אונים. ודוק, לא אחת הייאוש הוא זה שמוביל אנשים לבצע צעדים קיצוניים, ומכאן גם החשש הנלווה להשמעתן של אמירות כגון דא.

מנגד ולקולא, איומים אלו נותרו בגדר אמירות מילוליות בלבד. הנאשמת לא פעלה בכל דרך שהיא לקדם או ליישם את אותם איומים, ולא נלוו להם עבירות נוספות. איומים אלו הושמעו, כפי הנראה, בשעת כעס, לאחר שהמתלונן גילה דעתו בנוגע להבאתם של ילדים נוספים יחד עם הנאשמת.

מכל המקובץ לעיל הנני לקבוע כי מתחם העונש בעניינה של הנאשמת נע מענישה הצופה פני עתיד ועד 12 חודשים מאסר בפועל.

בקביעת עונשה של הנאשמת בגדרי המתחם ולקולא תילקח בחשבון הודאתה, שיש בה משום חיסכון בזמן שיפוטי יקר, וכן סיוע ולו בעקיפין לאחות את התא המשפחתי, גם אם בסופם של דברים זו לא תחזור להתגורר יחד עם המתלונן, אלא תהיה עמו בנוגע לקטינה.

לנאשמת נסיבות חיים קשות ומורכבות, והעובדה כי שבעה מבין שמונת ילדיה הוצאו מחזקתה מדברת בעד עצמה. לא זו בלבד, הרי שמשפחתה של הנאשמת התנכרה לה. בין אם הדבר רובץ לפתחה של הנאשמת ובין אם לאו, הלכה למעשה זו נטולה מעטפת תומכת, כאשר הקשר עם הוריה או עם חלקם של ילדיה רופף, והכול כפי המפורט בתסקיר.

מנגד ולחומרה, אין זו הסתבכותה הראשונה של הנאשמת בפלילים, ובפרט אין זו הסתבכותה הראשונה בעבירות דומות. ביחס לכך, במסגרת ת"פ 5603/07 הורשעה הנאשמת בשנת 2011 בעבירות של תקיפת בן-זוג ותקיפה סתם, ובדומה, בשנת 2014 הורשעה פעם נוספת בעבירות איומים ותקיפה סתם של בן-זוג. במסגרת תיק זה הושת על הנאשמת צו של"צ ומאסר על תנאי, שהנו בר-הפעלה, שלא היה בו כדי למנוע ממנה לחזור ולחטוא בעבירות איומים, בזו בפעם השלישית.

לא רק עצם ההרשעות מלמד על צורך בהרתעת היחיד, אלא מאפייני אישיותה והמסוכנות הנלמדת, והכול כפי התרשמות שירות המבחן. ביחס לכך, ובתמצית, שירות המבחן מציין כי הנאשמת מקבלת אחריות חלקית בלבד. זו מסרה מידע סלקטיבי, התקשתה לשתף באופן אותנטי. לנאשמת קושי בוויסות דחפים, קושי בפיתוח מיקוד שליטה פנימי וייצוב אישיות נפרדת. עוד בולט קושי לגלות מחויבות לילדיה ולגידולם, וכי ניסיונות טיפוליים קודמים עמה בקהילה לא צלחו.

לאור כל אלה, ברי כי אין לדבר על שיקולי שיקום בגינם יש לחרוג מטה ממתחם העונש ההולם.

אשר למאסר המותנה, על דרך הכלל, בהתאם לפסיקה הנוהגת ובהתאם להוראות סעיף 58 לחוק העונשין, יש להפעילו במצטבר לכל עונש אחר. בענייננו, בשים לב להודאתה של הנאשמת, בשים לב לאורכו של המאסר שיושת עליה במסגרת התיק שבכותרת, ומטעמים שלפנים משורת הדין, עונש מאסר זה יופעל רובו בחופף לעונש בגין התיק שבכותרת.

סוף דבר, מכל המקובץ לעיל הנני לגזור על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. שישה חודשים מאסר בפועל שיימנו מיום מעצרה- 17.8.2016;

ב. מורה על הפעלת מאסר מותנה בן חמישה חודשים מת"פ 4507-07-16, כך שחודשיים ממנו יהיו במצטבר לעונש המאסר האמור בסעיף א לעיל וחודשיים בחופף.

סך-הכול יהיה על הנאשמת לרצות שמונה חודשים מאסר בפועל שיימנו מיום מעצרה- 17.8.2016;

ג. חמישה חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים מיום שחרורה, שלא תעבור עבירת איומים או עבירות אלימות מסוג עוון או פשע.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית-המשפט המחוזי.

**ניתן והודע היום ו' כסלו תשע"ז,
06/12/2016 במעמד הנוכחים.
דניאל בן טולילה, שופט**